

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1902. márczius 20.

Csütörtök.

XXI évfolyam. 23. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyes szám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények. Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába kü-
lendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb s petítorért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Hivatalos- és árverési hirdetések külön díjtétel szerint.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetések s nyiltterek díja előre fizetendő.

Darányi politikája.

Darányi Ignác földművelésügyi miniszter neve ma már egy program. Jelenti a helyes mezőgazdasági politikát és a nép szeretetét. Ez a program részben liberális, részben konzervatív elemekből áll. Liberális elem a jogok és köteleességek, a terhek és hasznok megosztására irányuló törekvés. Ne legyen kiváltsága senkinek. Ne élvezzen kedvezést senki a másik rovására. Konzervatívebben a programban a föld és a nép szeretete és védelme. Legyen ez a föld a magyaroké, mentsük meg a földet, az országot annak a népnek, mely ezer esztendő óta itt lakik és műveli a haza földjét.

Nem szabad ezt a népet földönfutóvá tenni. Kössük ezt a föld rögéhez. Ez a nép a magyar társadalom és a politikai nemzet gyökere, törzse. A fa koronáját, ágait lenyeshetik, letördelhetik a viharok, de míg a törzs és agyökér egészséges, addig a fa áll rendületlenül. A ragyogó béke napjának verőfénye alatt új ágakat, új lombokat hajthat, új diszes koronát nyerhet a nemzet fája, ha annak törzse, gyökere romlatlan, épséges állapotban marad. Ez a magyar fűjszeretet, a magyar földszere-
tet politikája. Ez nem csak az ész, hanem a szív politikája. Ezt a politikát nemcsak átgondolni, de átérezni is kell.

Ami ezt a politikát különösen becsessé teszi, az, hogy nem hiú elméletek után indul, hanem a való élettel számol. Nem a doktrínák után, a politikai jelszavak szerint igazodik. Ez a politika a legspecziálisabb magyar politika. Ez a politika mintegy ránk van szabva. Ez az igazi nemzeti politika.

A népet kell nekünk megmenteni az okos földművelési politikával. Mindenekelőtt engedjük a népet terjeszkedni. El kell a terjeszkedés útjából távolítani a kötött birtokokat. Okszerű és bizonyos előrelátással vitt telepítés mellett igen szépen jut föld a népnek. A föld hiánya miatt nem kell a nép fiainak földönfutóvá lenni. A kivándorlás egyik legfőbb oka a földhiány. A belügyminiszter tavaly 85 ezer földművesnek adott utlevelet, mert ezek alól elfogyott a föld.

A helyes földművelésügyi politika folyton csak a népet tartsa szem előtt. Csakis a népnek tartsa meg a földet és tegye azzá, hogy azon a nép megélhessen. A nép megmentése, természetes szaporodási feltételének emelése, a kivándorlás meggátlása, elsőrangú nemzeti politikai feladat. Ennél nagyobb állami és társadalmi feladatot képzelni sem lehet. Mert elmondhatjuk, hogy a magyar állam, a magyar nemzet jövője a helyes gazdasági

és főként célirányos földművelési politika biztos keresztülvitele által biztosítható. Erről meggyőzhetnek bennünket az összes jelenségek.

Ez a politika jut érvényre Darányi Ignác céltudatos munkásságában. S az a körülmény, hogy működésének hatása immár átment a köztudatba, egy szebb jövő reményével tölthet el mindnyájunkat.

R.

A Ház husvéti szünete. A Ház munkarendjével kapcsolatban azt írják, hogy a husvéti szünidő két hét lesz. Erre vonatkozólag úgy értesülünk, hogy a Ház husvéti vakációjának tartama teljesen a költségvetés tárgyalásától függ. A költségvetés tárgyalását a Ház januárban kezdte meg. Ma márczius közepé táján vagyunk s a kisebb távezákon kívül még csak az egy belügyi távezá költségvetését intézte el a Ház. A költségvetési tárgyalás ilyen tempója mellett, ha csak a tárgyalási mód gyorsabb folyást nem nyer, hosszú, husvéti szünidőről lelkiismeretes ember komolyan még csak nem is beszélhet. A karácsonyi vakáció, a képviselők kérése és a megyei restaurációkra való tekintettel egyis hosszú volt. Ilyen körülmények között hosszú husvéti vakációt, a kiből méltányosság van, csak abban az esetben kívánhat, ha a költségvetés tárgyalása gyorsabban folyik. Ez annál inkább áll, mert az indenitási időn belül elintézendő még az appropiáció, a melyet le kell tárgyalnia még a főrendiháznak is.

Báró Fejérvári Géza honvédelmi miniszter ma délelőn őfelségénél magánkihallgatáson megjelent s utána nyomban litogatást tett gróf Széchenyi Gyula, őfelsége személye körüli miniszter kíséretében, Széll Kálmán miniszterelnökkel, a kinek kijelentette, hogy lemondási szándékától elállván, miniszteri tárcáját továbbra is megtartja.

Beavatott körökben meg vannak győződve arról, hogy báró Fejérvári Géza ezen elhatározása, amelyet az egész ország osztatlan örömmel fogadott, őfelsége a király kívánságára történt, aki a következő legfelsőbb kéziratban felszólította a hivatalban való megmaradásra báró Fejérvári Gézát:

Kedves báró Fejérvári tábornagya! Abbeli kérésére, miszerint engedélyt adjak arra, hogy jelenlegi állása alól való felmentése iránt kérvényét elterjeszttesse, bár teljes mérvben méltányolom ezen kérését, mindazonáltal, számítva hazafiás önzületére határozott akaratom, hogy hasznos szolgálatait úgy Nekem, mint az országnak továbbra is szentelje.

Kelt Budapestin, 1902. márczius 15-én.

Ferencz József s. k.

Háromszékvármegye népoktatási ügye 1901-ben.

— A közigazgatási bizottság jelentése a f. évi márczius 11-én tartott ülésből Dr. Wlassits Gyula miniszterhez. —

Irta: Csánki Gyula, kir. tanfelügyelő.

III.

A kisdődővárszóló 1891. évi XV. t. cz. végrehajtása céljából történt intézkedéseink alapján tisztelettel jelentjük, hogy az 1901/2. évi óvoda kötelesek, az iskola kötelesekkel egy idő-

ben és ugyanazon eljárás mellett, vagyis a községi előjárások által, házról-házra járva összeíratnak.

Az óvoda kötelezettség érvényre emelése céljából ott, ahol erre alkalom és szükség volt, minden községi előjárás megtette a kellő intézkedéseket.

A kisdődőváros és menedékházak épületei semmi előnyös változáson nem mentek keresztül ez évben sem. Óvodánk elhelyezése a törvény kívánalmának megfelelően ma sem mondható. Állandó menedékházunk csak egy van, ez is alkalmatlan bér helyiségben. Nyári menedékházaink leginkább és a legtöbb esetben az iskolák tantermeiben vannak elhelyezve s éppen e miatt csak az iskolai szünidő alatt működhetnek.

Felszerelés tekintetében az óvodák, a legszükségesebbekkel el vannak látva; játszótér mindenikkel kapcsolatban van, a kert azonban többen hiányzik. Általános kisdődővárosi és nevelésközpontokból kisdődővárosi intézetek vagy állandó gyermek menedékházak volna szívesen rendezendők: Kovászna, Sósmező, Hódvölgy, Előpatak, Árapatak, Bodola, Nyén, Zabolna, Pápoloz, Kőkös, Lisznyó, K.-Martonos, Kisborosnyó, Erősd, Bükszád, Mikó-Ujfalu, N.-Ajta, K.-Ajta, A.-Csernát, Esztelnek, N.-Borosnyó, Márkosfalva, Albis, Barátos, Kálnok, Mártonfalva, Páké, Páva, Peselnek, Réty, Zalán, Czofalva, Étfalva, Zoltán, Kilyén, Komolló, S.-Szt.-Király, Szentivány-laborfalva községekben, mint a melyekben már állami iskolák vannak, de óvodák nincsenek; továbbá Bölön, Szárazajta, Köpecz, Bodok, Bikfalva, Uzon, Torja, Léczfalva, Nyujtód, Osdola, K.-Polyán, Felső-Csernát, Lemhény, Szentkatolna, Gelencze és K.-Szentlélek községekben, mint a melyekben az óvoda kötelesek száma a 40-et meghaladja. Tisztelettel megjegyezzük azonban, hogy a községek közül az évi egyenes állami adója alig egynek-kettőnek éri el a 20.000 k.-át; törvényértelmében tehát valamennyien csak nyári menedékház létesítésére volna kötelezhetők.

Ily intézetek létesítésére évről-évről fel is szólítja bizottságunk a községek mindenikét.

Állandó és nyári gyermek menedékházakat vezetőnők képzése céljából az 1901. évben sem rendeztetett sehol sem tanfolyam. A nyári menedékházakat legtöbb helyen okleveles óvónők vezetik.

A kisdődővárosi átlagos eredménye a működésben levő kisdődővárosi intézetekben általában jó. Nem magyar anyanyelvű gyermekek eddig elő egy óvodába sem járnak.

A vármegye területén levő két árvaház, nevezetesen a kézdívásárhelyi „Erzsébet” árvaleány nevelő intézet és a sepsiszentgyörgyi „Piu árva- és szeretetház” minden tekintetben megfelelő azoknak a várakozásoknak, a melyek a rendelkezésre álló anyagi erők figyelembe vételével hozzája fűzhetők. Sajnos, hogy 50—60 növendéknél többet egyik sem képes befogadni és így a reájok váró s magyar nemzeti szempontból is nagyfontosságú feladatot csak részben oldhatják meg.

Az 1884 évi XVII. t. cz.-ben elrendelti paros és kereskedő tanoncok oktatás tárgyában tisztelettel jelentjük, hogy a vármegye területén csak a két város Sepsiszentgyörgy, Kézdi-Vásárhely s ezeken kívül még Barót és Kovászna nagy községekben volt iparos tanó és iskola az 1901. évben is; kereskedő tanoncok iskola pedig csak Sepsiszentgyörgyön működik. Ezek az iskolák a miniszteri szervezethez megfelelőleg vannak szervezve mindannyian s a hit- és erkölcs tanításáról is gondoskodva van mindenikben.

A mezőrendőrségről szóló 1891. évi XII. t.-cz. 45. §-ában elrendelt gazdasági oktatás minél általánosabbá tévése is különös gondoskodásunk és számtalan intézkedésünk tárgyát képezte az 1901. évben, a faiskoláról való gondoskodást, a kijelölt vagy megszerzett területnek felkeltését, a faiskola kezeléséhez szükséges eszközökről való gondoskodást minden egyes községnek szigorúan meghagytuk. A gyümölcsfa tenyésztésre csaknem minden iskolában oktattattak eddig is a növendékek; a faiskolák általános beállítása és rendszeres kezelése a járási faiskola felügyelői állások betöltése és az a körülmény, hogy az iskoláknak figyelemmel kísérését a kir. tanfelügyelőnek is kötelességévé tette Nagyméltóságod mindenesetre nagy lendületet fog adni az oktatásügy ez ágának is.

Az ismétlő tanköteleseknek gazdasági irányú oktatása mind nagyobb és nagyobb mérvűvé lesz minden ismétlő iskolában; de hódít ez irány maguknak az ismétlőiskolák egész tanítási eljárásának megszabása s kijelölése tekintetében is, a mennyiben, bizottságunk a tárgyban kiadott intézkedései s buzgó felhívásai következtében az 1901/2. tanévben már 36 gazdasági irányú ismétlő iskola volt működésben s ezen kívül az 1901. év elején megkezdette működését a baróti szaktanítás gazdasági ismétlő iskola is.

Ezekben volt szerencsénk a Nagyméltóságod legfőbb igazgatási és felügyeleti ügykörébe eső 1901. évi közigazgatási munkásságunkról s azok eredményeiről, vármegyénk népoktatási állapotáról beszámolni.

Vajha kiérdemelné e működésünk Nagyméltóságodnak magas megelégedését!

Vajha segítségünkre jöhetne Nagyméltóságod bölcs tanácsával, atyai rendelkezésével s anyagi segítségével is ott, a hol bajok mutatkoznak és hiányok vannak még ma is.

K.

Március 15-iki ünnepélyek Kézdivásárhelyen.

A szabadság, egyenlőség, testvériség megszületésének 54 ik évfordulóját városunkban nagy fényvel, óriási lelkesedéssel ünnepelte meg az ifjuság és a közönség. Nem kevesebb, mint nyolcz ünnepély folyt le a nagy nap különböző óráiban. Az elhangzott gyönyörű alkalmi beszédek és felolvasások, szép szavalások, pompásan összhangozó énekek és zenei előadások páratlanul lelkes ünnepi hangulatot

teremtettek s méltók voltak nemcsak a nagy nap magasztos eszméihez, hanem a buzgó rendezőbizottságok s a tiszteletre méltó szereplők lelkesedéséhez. Megérdemelné valamennyi ünnepély a terjedelmes beható méltatást, azonban lapunk szűk tere ezt nem engedi. Ezért meg kell elégednünk az ünnepélyek műsorának időrendben való közlésével s az őszinte, meleg elismerés konstatálásával, mely mindenik ünnepélyt kísérte a résztvevő hazafias közönség részéről.

Ime a lelkes ünnepségek műsorai:

I. Az iparos tanoncz iskolában:

1. Himnusz. Énekelték az iparos tanulók.
2. „Nemzeti dal.” Petőfitől. Szavalta Szász Antal III. o. tanuló.
3. Alkalmi beszéd M. Székely János igazgatótól.
4. „A magyarok Istene.” Petőfitől. Szavalta Cseh István III. o. t.
5. „Talpra magyar!” Énekelték az iparos tanulók.
6. Március idusán. Abrányitól. Szavalta Pap Lajos, II. o. tanuló.
7. Hazádnak rendületlenül. Énekelték az iparos tanulók.
8. Igazgató bezáró beszéde.

II. A m. kir. áll. elemi fiu- és leányiskolában:

1. Himnusz az összes növ. által.
2. „Itt akarok élni, halni...” szavalta Szégeti Gyula VI. o. tan.
3. „Hón szeretjük ezt a szép hazát,” háromhangon énekelték az V., VI. oszt. növ.
4. Alkalmi beszéd az igazgató által.
5. „Talpra magyar” énekelték az V., VI. oszt. növendékek.
6. „Március 15-én,” szavalta Jancsó Róza VI. o. tan.
7. Szózat, énekelték az összes növendékek.

III. A m. kir. áll. polg. fiúiskolában:

1. Nemzeti ima. Énekli az énekkar.
2. Megnyitó: Baló László íg. ur által.
3. Alkalmi költeményt szaval: Lukács J.
4. Felolvas: Elekes István VI. oszt. tan.
5. Nemzeti zászló: Énekli az énekkar.
6. Márcz 15. (Abrányi E.) Szavalja Jancsó Gy.
7. Nemzeti dal: Szavalja: Pál Jenő VI. o. t.
8. Hymnus. Énekli az énekkar.

A „Pusztádzi” imája.

Virtuos ember volt a régi világban az öreg Tuzsi J. a ki egyebekben arról volt főként nevezetes, hogy huzamos időn való magyarországi tartózkodása folytán, mint gondviselő (pusztádzi — pusztai ember) igen szépen, valódi debr czeni dialektusban beszélt magyarul. Élete vége fele, mint annyi más jó örmény, visszajött ői: Szamosújvárra, meghalni.

Hirtelen döntötte ágyba a betegség s egy-két nap múlva már olyan rosszul lett, hogy minden pillanatban a halálát várták.

Utolsó kenetéről és gyónásról természetesen szó sem lehetett, hozzátartozói imádkoztak hát lelki üdvösségéért. Egyszer csak Tuzsi bácsi felnyitja kissé szeméit. A rokonok nyomban körül veszik és az egyik, a ki nagyon aggodott lelki üdvéért, megszólítja:

— Tuzsi bácsi! mondja lelkem, Jézus, Mária, Szent József, nektek ajánlom testemet, lelkemet...

Vajjon mi lesz most, tűnődnek visszafojtott lélegzettel a derék rokonok. Ámde jó jel, Tuzsi bácsi mozgatja az ajkait, mintha beszélni akarna. A következő pillanatban aztán hallani lehetett, a mint nagy erőfeszítések között megszólal:

— Mondanám én fiam szívesen, azt a hunczut rézangyalát! de nincs erőm, — s azzal visszahanyatlott párnáira és jó keresztény módjára meghalt.

Elsúlyedt napilap.

Közös nyomdában készítették 1876-ban K. Papp Miklós és az Asbóth János politikai napilap-

IV. A polg. leányiskolában:

1. Igazgató megnyitó beszéde.
2. Himnusz énekelte az énekkar.
3. Március idusán: Szav. Koos Margit.
4. Csak alig mult a harez. Énekelte az énekkar.
5. Felolvasott Deutsch Ilona.
6. Csak magyarok legyünk. Szav. Rákosi Margit.
7. Kossuth-nóta. Énekelte az énekkar.
8. Március 15-dike. Szav. Szvoboda I.
9. Indul. Énekelte az énekkar.

V. A r. kath. főgymnasiumban.

1. Igazgatói megnyitó.
2. Kölesey „Hymnus.” A gymnasiumi zenekar kíséretével énekli az ifjuság dalkara.
3. „Ünnepi beszéd.” Tartja: Kovács Jenő VII. o. t.
4. „Petőfi csatadala.” Zene kísérettel énekli a főgymnasium énekkara.
5. „Nemzeti dal.” Petőfi Sándortól. Szavalja K. Kovács István VII. o. tan.
6. Alkalmi felolvasás. Tartja: Pónzes István VII. o. tan.
7. Népdalegyveleg. Hegedűn játszik: Séra Gyula VII., Bodola Gyula és Puskás Gábor VI. oszt. tanulók, ezimbalmon: Pap Adolf VI. o. tanuló.
8. „Szabadságherez ünnepén.” Irtó Fülei Sz. Lajos szavalja Medgyaszay Máté VI. o. tan.
9. „Rajta előre.” Becker Edéttől; énekli az ifjusági énekkar.
10. „Riadó” Czuczor Gergelytől; szavalja Martzy Mihály VII. o. t.
11. „Evelin keringő,” játsza: az ifjuság zenekara.
12. „Szózat.” Zenekísérettel énekli a gymnasiumi dalkar.

VI. A kaszinó állandó bizottsága által a tornacsarnokban rendezett ünnepélyen:

1. Rákóczy-induló a tűzoltók zenekarától.
2. Nyitány Szőke Pista zenekarától.
3. Megnyitó beszéd Dr. Bánffy Zs.-tól.
4. Énekelt a polg. fiúiskola dalköre.
5. Szavalt Turóczy Vilma k. a.-tól.
6. Ünnepi beszéd Szabó Jenőtől.
7. Szavalt Bitay Bélától.
8. „Háromszínű zászló lobog.” Énekelte a polg. fiúiskola énekkara.
9. Népdalok Bodor Lajika zenekarától.
10. Induló Szőke Pista zenekarától.

TÁRGZA.

Örmény anekdoták. *)

Egy emlékezetes elalvás.

A főtéri templom toronyába 1800-ban Szent-Háromság napján beült a menykő és elhamvasztotta. A város még ebben az évben új tornyot építtetett a régi helyébe s mikor az készen volt, 1801. május 4-én reggel 9 órára Simay főbíró vezetése alatt egy bizottságot küldött ki a torony átvételére. A mondott időben a bizottság tagjai pontosan megjelentek és várták a főbíró. Eltelik egy negyedóra, félóra, háromnegyedóra és a főbíró még sem jön. A bizottsági tagok már türelmetlenkedni kezdtek, midőn feltűnik a piacon a főbíró alakja.

— Ugy-e elkéstem egy kicsit, — mondja patriarkális őszinteséggel a tagok közelébe érve.

— El bizony „egy kicsit.” Épen egy órája várjuk már a bíró urat.

— Elaludtam, no de nem tesz semmit, majd hamarosan végezni fogunk.

Azzal megindul a bizottság, de jóformán még a piac közepére sem értek, mikor a torony óriási robajjal lezuhan.

A főbíró ekkor a helyzet magaslatára emelkedve, így szólt a hűledező tagokhoz:

— Nos, hát mégis csak jó volt, hogy elaludtam.

*) Szemelvények Bányay Elemér könyvéből. Kapható Kolozsvárt Gibbon A. könyvkereskedésében. Ára 2 korona.

jait. Megtörtént ilyen formán nem egyszer, hogy az „Ébredés” ugyanazokat a táviratokat hozta, mint a „Magyar Polgár”, mert nem kellett egyebet tennie, mint megvárnia a „Magyar Polgár” megjelenését, s akkor csekély módosítással maga is közölte eredeti gyanánt a konkurrens lap táviratait.

K. Papp Miklóst bosszantotta a dolog, de semmit sem tehetett ellene. Az „Ébredés” tovább is közölte a táviratokat, sőt nem mulasztotta megjegyezni azt sem, hogy azok saját tudósítójának jelentései.

Hetek múlva elhatározta aztán K. Papp Miklós, hogy végére jár a dolognak. Furfangos eszt elszel ki és várta az alkalmat, mikor lépre esalhatja vele állhatatos vetélytársát. Ez volt amaz örmény csol, melyet a kolozsvári újságírók ma is, mint K. Papp Miklós egyik bravuros ötletét emlegetik.

Az alkalom nemsokára el is érkezett. Az „Ébredés” legnagyobb nyugalommal közölte az orosz-török háborúra vonatkozó harezéri tudósításokat is, minek folytán K. Papp Miklós előre kiszedett egy költött táviratot s mikor a „Magyar Polgár” készen volt, egy külön számban az „Ébredés” számára kiállította és rögtön elküldte a szerkesztőnek. Ott épen csak ezt várták.

Rögtön futottak a nyomdába, félóra múlva készen volt a lap, reggel pedig vastag betűkkel hozta a szenzációsnak jelzett táviratokat, melyekben elvont mondva többek között, hogy Htőbsa (Asbóth vezetékeve visszafele írva) ellentengernagy, bizonyos tengerbőlben, megütközött bizonyos tengernagyokkal s több hadi hajót szerencsésen vízbeszűszte-tett; ennek megtörténte után pedig fényes diadalt aratott tengeri ellenfelein.

VII. A 48-as körben:

1. Nyitány Bodor Lajika zenekarától.
2. Megnyitó Nagy Bála L. fiától.
3. Énekelte a polg. dalkör.
4. Felolvasás Tamási Imre úrtól.
5. Szavalt Kapusi Ilona k. a.
6. Nép dalok a zenekartól.
7. Felolvasás Szabó Jenőttől.
8. Nemzeti dal. Petőfitől. Szavalt Kovács István főgymn. tanuló.
9. „Honfiak.” Énekelte a polg. dalkör.
10. Este 6 órakor lámpionos körmenet a tűzoltó zenekar Rákóczi-indulójával.

VIII. A Kereskedő Ifjak társulatában:

1. Nyitány Bodor Lajika zenekarától.
2. Felolvasás Kovács Bern. főgymnasiumi tanártól.
3. Szavalt Bitay Béla ur.
4. Nemzeti szín. Énekelte az ifjuság dalköre.
5. „Talpra magyar!” Petőfitől, szavalt Nagy Gyula.
6. Borsdal. Énekelte az ifj. dalkör.

Tiltakozás.

Kézdivásárhely, márcz. 16.

Márczius 15-ét a városunkban levő 48-as kör is szépen, a nagy naphoz méltó lelkesedéssel ünnepelte meg. A lelkesedés közé azonban — elég sajnos — egy olyan diszonans hang is vegyült bele, mely durva megsértése az igazságnak s melyet épen az igazság szempontjából s a félrevezetett közvélemény megkorrigálása érdekében, szó nélkül nem hagyhatunk.

Nem az ünnepély lelkes rendezői követték el a nagy igazságtalanságot, hanem az egyik felolvasó: Szabó Jenő ref. lelkész, tehát egy intelligenciához tartozó egyén, a lelki élet pásztorja, kinek fokozottabb mértékben kell vala ügyelnie arra, hogy az igazságot azért ne üsse s a rá figyelő közönségben és ifjuságban hamis tanoknak magvait el ne hintse s hogy egész méltatlanul meg ne huzdolja azokat, a kik között él: a családokat, a szülőket, s nyomban reá az ifjuság nevelőit, tanárokat és tanítókat, népiskolákban s középiskolákban egyaránt.

Nevezett felolvasó ugyanis a magyar ifjuságról tartott egy különben költői irányú felolvasást s meg kell vallanunk, hogy a közönség egy

részénél bizonyos — előre számított — hatást is ért el vele. A közönség egy része s közte az ifjuság, tapsolt a költő és politikusnak; a közönség másik része azonban fájdalommal kellett hogy érezze, hogy márczius idusán, ezen a politikai színezet nélküli, magyar, nemzeti közös, nagy ünnepen a költő — megfélekedzik az igazságról s a leki élet vezetője politikai érzelmek közlése révén hamis hurokat peng hívei előtt.

De térjünk már rá a tárgyra. Előre is kijelentjük, hogy nekünk a személyllyel nincsen közünk s csak az eljárást tesszük kritika tárgyává.

Szabó Jenő lelkét elsomorítja az, hogy a magyar ifjuságot a családban a szülők, az iskolákban a tanárok, tanítók nem nevelik hazafiasan. Különösen éles és erős kifejezésekkel konstatálja, hogy a mai iskolák börtönök, a melyekben a nevelők a szabad érzelmeket békóba verik, lenyűgözik, az ifjuságot érzelmek nyilvánításában ezenzura alá vetik, megrendszabályozzák; túltömik mindenféle ismeretekkel az ifjuság agyát, de nem engedik meg, hogy lelkében szabadon fejlődjenek a szabadság, egyenlőség, testvériség szent eszméi

A mai családok és iskolák csak lakájokat, inasokat, szolgálékkü érdekhajhászokat, a hatalom mosolyát leső, hajlongó kézesókoló ripkőket nevelnek az ifjuságból s ekként elfojtják a legszentebb érzelmeket már csirájokban. Ilyen s ehhez hasonló vádakkal üti arcú felolvasásában a költő azt, a minnek hirdetésére tett szent esküt: az igazságot s vádolja meg egy szent nemzeti ünnepen a nevelőket; a szülőket tanárokat és tanítókat egyaránt!

Mi értjük, nagyon jól értjük, hogy mi fáj a tiszteletes urnak s nagyon jól tudjuk, hogy a vádjait azért öltöztette bübajos, csifra szavakba, hogy eltakarja általuk a való gondolatot. Igen, mi jó tudjuk, hogy ezzel azt akarta mondani, hogy a szülők és tanárok s tanítók nem nevelik függetlenségi politikusoknak az ifjuságot!

Ezt akarta mondani. De ugyanakkor megfélekedett arról, hogy az iskoláknak nem szabad semmiféle pártpolitikát hirdetni, de szent kötelessége, a hazaszeretet szent tüzeit ápolni, növelni és fejleszteni, hiszen és lelkesen.

És ugyanakkor súlyosan megfélekedett arról is, hogy a hazaszeretet melegt városunk és vármegyénk összes magyar iskoláiban, a falusi népis iskolákban úgy, mint a várakban, polgári iskolák és gymnasiumokban, árvaházakban és ipariskolákban egyaránt példászerű lelkesedéssel ápolják a tanítók, tanárok mindenütt. S épen azért nagyon csodálkozunk nem, megbotránkozunk azon, hogy a nap legnagyobb részében a nevelők társaságában lévén, s mint hitoktató, naponta megfordulván az iskolákban, tapasztalataival ellenkező ily súlyos vádnak adott kifejezést — az ifjuság jelenlétében, ennek füle hallatára.

A szülők, tanárok és tanítók nem szorultak ugyan ezen igazságtalan váddal szemben védekezésre; de mégis meg kell kérdeznünk a tiszteletes urat, hogy pillantott-e be iskoláinkba, azoknak belétebe, hogy ily vádat nem átalotta nyilvánosság elé dobni, mint egy üszköt? Volt-e azokon a lélekemelő ünnepélyeken, melyeket október 6-án, november 19-én, márczius 15-én, április 11-én és június 8-án rendeznek már évek óta a nép és polgári iskolákban, gymnasiumokban és iparos tanoncziskolákban? És ha volt, hogyan nem restellte oly durva vádakkal illetni a magyar, a székely tanárokat, tanítókat, hogy ők „ripkőket”, „lakájokat, szolgálékkü érdekhajhászokat, talpnyalókat, kézesókoló majmokat stb.” nevelnek az ifjuságból s az iskolákat átváltoztatták börtönöké, a szabadság börtöneivé!!

Nem, a mit oly élesen, de igaztalanul hirdetett ama felolvasásban a tiszteletes ur, azt — erős a meggyőződésünk — politikai érdekből hirdette, elfeledvén, hogy a szülőket kívül a legönzetlenebb közügyi munkásokat bántja meg szívók mélyéig s hirdette akkor, midőn jól tudja, hogy az iskolák nem állhatnak politikai ezélok szolgálatába s legfőbb nevelői kötelességük az emberi erényekre s köztük az önzetlen hazaszeretetre nevelés. De elfeledte egyszersmind azt is, hogy a jó papnak sem szabad a politikát oly mértékben üzni, hogy híveivel ellenkezésbe jöjjen. S végül elfeledte, hogy márczius

idusa nem pártpolitikai, hanem kizárólag nemzeti ünnep és azon a szülőket és tanárokat, tanítókat azzal illetni, a nép előtt, hogy nem nevelik hazafiasan az ifjuságot: a haza elleni bűn, a saját jól felfogott érdeke elleni véték s határozott nyílt megsértése a „Paedagogiai Társaság”-nak, melynek eddig Ön is tagja volt, s a melynek már alakuló közgyűlésében szintén nem átalotta volt a 250 tagból álló, „Háromszékvármegyei Tanítótestületet” a „meghuryászkodás, kézesókolás” — keményen visszatartott — vádjával illetni.

A tanításiügy szorény, de lelkes munkásai nevében tiltakozunk a felolvasásban előadott igaztalan vádja ellen s a nagy közönségre hivatkozunk, hogy alkosson komoly ítéletet az ön többi s ezen politikai szereplése — valamint a szülők és tanárok s tanítók hazafias nevelési eljárása felett.

IRODALOM.

„Magyar Bazár.” Az ifj. Lónyay Sándorné és S. Hentaller Elma szerkesztésével és az Atheneum r. t. kiadásában megjelenő „Magyar Bazár” nemcsak tartalom tekintetében, hanem külső kiállításával is vetekedhetik a külföldi legelőkelőbb divatlapokkal. A divatrész színes és egyéb ábrái, szabásmintái, divattudósításai nemcsak szemrevalók, hanem cél-szerűek és főleg a legfrissebb hajtásai a folyton változó izlésnek. A szépirodalmi rész valóságostárs-háza a sok tudnivalónak s találkozó helye a szépirodalom első rangú művelőinek. A „Magyar Bazár” havonként kétszer jelenik meg. Előfizetési ára 1/4 évre 3 korona. Megrendelő cím: „Magyar Bazár” kiadó-hivatala Budapest Kerepesi-ut 54

NAPI HIREK.

— Kinevezések. A m. kir. igazságügyi miniszter Dr. Fodor Antal, budapesti kir. közjegyző-helyettes Csikszeredára, az elhunyt Bakesi Gáspár helyébe kinevezte kir. közjegyzővé. — Dr. Szabó Albert, székelyudvarhelyi kir. közjegyző kinevezetett Budapestre VIII. ker. kir. közjegyzőnek.

— Áthelyezés. Dr. Szabó Mihály torontáli kir. tanfelügyelőt a vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter saját kérésére áthelyezte Dicső-Szentmártonba.

— Új tanfelügyelő. Dancs Bertalan volt háromszéki, utóbb nagy küküllőmegyei királyi tanfelügyelő rendelkezési állapotba helyeztetvén, helyébe a tankerület vezetésével a miniszter Pogány István kir. s. tanfelügyelőt nevezte ki.

— Széll Kálmán miniszterelnök, ki egy utólagos műtétnek vetette magát alá, szakadatlan bizonyítékait kapja az élénk és őszinte részvételnek, mely a számos látogatásban és a beérkező sok tudakozódásban nyilvánul. Mint örömmel értesülünk, a seb gyógyulása rendes lefolyást vesz.

— A kaszinó közgyűlése. A kézdivásárhelyi kaszinó f. hó 16-án tartotta rendes közgyűlését Fejér Károly elnök vezetésével. A közgyűlés élénk érdeklődés között folyt le. A részletes tudósítást tárgyhalmazz miatt jövő számunkban fogjuk adni.

— Vasuti szerencsétlenség érte kézdivásárhelyi Voloncs József (kisasszony) vasuti pálya előmunkást a gyulafalvi iparvasuton. Egy hivatalos jelentést akart az induló mozdonyra feladni, de szerencsétlenségére a sín melletti hőtömegben elcsúszott s a mozdony rudja kétszer megforgatta lábánál fogva, majd félre dobta s a közben balczobját eltörte. A Rudolf-kórházban ápolják.

— Márczius 15-ét Kovásznán is fényesen megünnepele. Délután „Nemzeti ünnepély”-t rendezett az „Emke olvasó egyesület” a Deák Imre-féle színpadon, hol szépen sikerült ének, szavalt felolvasás képezte az ünnepély programját. Dacára azon napon uralkodó esikorgó hidegnek, a mely januárra emlékeztette az embert, szép számu közönség vett részt a felvonulásban, s az ünnepély színterét képező helyiséget megtöltötte. Az ünnepély 4 órakor ért véget. Este pedig az „Emke olvasó egyesület” és műkedvelő testület a színpadi díszletek beszerzése céljára táncszívalommal összekötött műkedvelői előadást rendezett, mely alkalommal „A bor”, Gárdonyi Géza kitűnő színműve adatott elő.

— Mulatság a Vigadó javára. Húsvét harmadnapján fényes mulatság lesz az építendő Vigadó belső berendezési költségei javára. A rend. bizottság élén Dr. Bánffy Zsigmondné, Bándi Istvánné, Benkő Istvánné, és Ifj. Kupán Józsefné urnők, Dr. Dávid János, Deák Árpád százados Fejér Antal és Dr. Török Andor polgármester és Dr. Vargha Béla álla-

nak, kiknek neve elég kezesség a mulatság sikerére nézve. A műsor a következő: 1. Felolvas: Szabó Jenő. 2. Zongorázna: Kőkőssy Erzsébet és Welnreiter Vilma. 3. Monologot ad elő: Dávid Jenő. 4. Melodráma. Szavalja: Dr. Vargha Béla, kíséri zongorán Welnreiter Vilma, hegedűn Péntes Imre és cimbalmon Pap Adolf. Műsor után táncz!

— **Gábor Áronért.** A káromszék vármegye egyetemi ifjak Kolozsvárt f. hó 11-én gyűlést tartottak, melyen egyhangulag elhatározták, hogy a nyár folyamán Kovásznán az ágyúhősnek, Gábor

Áronnak szobra alapja javára nagyszabású programmal egybekötött mulatságot rendeznek. Az agilis rendező bizottság élén, Szacsavay József elnök áll. A mulatság egyes részleteiről annak idején értesíteni fogjuk a t. közönséget.

— **Nem szerelmes** Gubits Sarolta, vöröskeresztyleti ápolónő, kiről megírtuk volt, hogy minden szabadságkérés, bejelentés nélkül, titokban elhagyta szolgálati helyét, a kézdívasárhelyi Rudolf-kórházat, egy hozzánk intézett levelében azon kijelentést teszi, hogy „a Rudolf-kórházból való távo-

zása nincsen semmi szerelmi kalanddal egybekötve s hogy illetékes igazgatóságnál rendes időben jelentkezett s végül, hogy oly uton keresett szabadulást arról másutt fog felelni.“ Mindenkét elhiszünk Sarolta nének, de hogy oly uton szabadulnia kellett volna kórházunktól, melyben rend és fegyelem van, azt az egyet kétségbe vonni bátorkodunk. Egyébként mentegődzését tudásul vesszük.

Kiadólap tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.
Felelős szerkesztő: Vajna Károly.

H I R D E T É S E K.

Hirdetmény.

A „Kézdívasárhelyi Kisegítő Takarékpénztár részvénytársa ág“ folyó év május hó 1-től kezdve a kikölesönzési kamatlábat

6%-ban és 1%

kezelési költségben állapítja meg.

A betétek után ez után is

4 1/2 %-ot fizet.

A tőke kamat adó az intézet hordozza további intézkedésig.

Kézdívasárhely, 1902 Március hó 15-én.

Az igazgatóság.

(56. 1-3)

Hirdetmény.

A „Sepsi-Szentgyörgyi Fogyasztási Szövetkezetnek folyó hó 16-ra hirdetett közgyűlése a tagok részvétlensége miatt meghiusulván az alapszabály értelmében újabb határnapul

folyó hó 27. napja délelőtt 9 órája

tűzetik ki, a korábban megnevezett helyen és tárgysorozattal, melyre a t. tagok tisztelettel meghívattak.

Az Igazgatóság.

(59. 1-1.)

Üzlethelyiség változtatás!

Mivel üzletemet **április 24-ikére** áthelyezem a piactéren **SZVOBODA BÉLÁNÉ** urasszony üzlethelyiségébe, az átköltözés megkönnyébbítéséért asztali- és függőlámpákat, 80 darabból álló finom porcellán és Angol evőkészleteket, finom Mocca és kávé készleteket vételáron adok el, valamint más árukat is a lehető legjutányosabb áron bocsátok a tisztelt vevő közönség rendelkezésére.

(35. -7-0.)

Kiváló tisztelettel:

Jancsó Gyula, kereskedő.

Kiadó lakás.

Az újton levő lakás, a hol jelenleg Elekes Béla tábla-bíró lakik, több évre

haszonbérbe kiadó.

Értekezhetni lehet **Ifj. Nagy Jánosnál**, mint megbízottánál, Kézdívasárhelyt.

(60. 1-1)

Kiváló szép fényv. salás!!

Percze Ferencz első kézdívasárhelyi ing, gallér, kezeltő, csipke-függöny és menyasszony ikelegete stb.

Tisztító intézete

3-ik kerület nyugati kertmeze utcában. Férfi és női szövet, vagy selyem ruhák vegyileg tisztíttatnak.

A tisztelt közönség eddigi becses pártfogását megköszönve és továbbra is kérve

kiváló tisztelettel

Percze Ferencz.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesíttetnek.

Hirdetések

e lap kiadóhivatalában olcsó áron felvétetnek.

Csak **RÉTHY-féle**t fogadjunk el

A valódi Réthy-féle pemetefuczukorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerárakban

apható:

Kézdívasárhely

Kovács Ferencz

gyógyszerárakban.

(179. 4-7)